

TYT DİN KÜLTÜRÜ · ÜNİTE 4 / 7 · İBADET VE AHLAK

İslam ve İbadet: TYT Hap Bilgi

ÖSYM TYT'de bu üniteden 4 soru sordu (16-20. sorular, dersi alan adaylar için): ikisinde ibadetin anlamını ve kapsamını parçadan çıkarmak, ikisinde fıkıh bilgisi (teyemmüm, zekât) isteniyor.

Notlar ibadetin anlamını ve türlerini, teyemmümün ve zekâtın kurallarını veriyor; sonda ÖSYM'nin 4 sorusu tek tabloda.

Bu ünite

4 çıkmış soru (2018-2026)

bu bloktan yılda ~1 soru

4 ÖSYM tuzağı

① ÖSYM bu üniteden ne sordu?

4 sorunun 2'si tek konudan geldi: İbadetin anlamı ve kapsamı.

İbadetin anlamı ve kapsamı ■■ 2 soru

2021/16 İbadet ve ihlas 2022/17 İbadetin kapsamı

Temizlik ve zekât ■■ 2 soru

2018/17 Teyemmüm 2019/18 Hangi yardım zekât sayılır?

Sorular ÖSYM'nin yayımladığı 2018-2026 TYT soru kitapçıklarından (Sosyal Bilimler testi). Soruların metni ÖSYM'nin telifinde olduğu için burada yok; notlarda **TYT 2025/4** gibi bir damgayla, sorulduğu yıl ve numarasıyla işaretli. Numarayla soruyu kitapçıkta bulabilirsiniz.

② İbadetin Anlamı

İbadet nedir?

- **İbadet**, Allah'a saygı ve bağlılığı O'nun istediği biçimde göstermektir. Başlıcaları: namaz, oruç, zekât, hac, kurban ve dua.
- İbadetin değeri **ihlastadır**: gösteriş için değil, Allah'ın rızası için yapılır. İbadet inancı canlı tutar, kötü huyları törpüler, zor günlerde dayanma gücü verir, insanı yaptıklarının hesabını düşünerek yaşamaya alıştırır. **TYT 2021/16**
- İbadet sadece namaz kılmak, oruç tutmak gibi belirli hareketlerden ibaret değildir; inancı hayata taşır. Allah rızası gözetilerek yapılan iş, öğrenme, yardım da ibadet sayılır. Müslümanın en son hedefi Allah'ın **rızasıdır**. **TYT 2022/17**

İbadet türleri

TÜR	ÖRNEK
Bedenle yapılan	Namaz, oruç
Malla yapılan	Zekât, sadaka, kurban
Hem bedenle hem malla	Hac

3) Temizlik ve Zekât

Teyemmüm

- **Teyemmüm**, su bulunmadığında ya da kullanılamadığında temiz toprakla yapılan temizliktir; hem **abdest** hem **gusül** yerine geçer.
- Yapılışı: niyet edilir, eller temiz toprağa vurulup **yüz**, bir daha vurulup **kollar dirseklerle birlikte** meshedilir. Abdestteki gibi baş ve ayaklar meshedilmez. **TYT 2018/17**
- Abdesti bozan her şey teyemmümü de bozar; suyu kullanma imkânı doğunca teyemmüm de sona erer.

Zekât

- **Zekât**, zengin sayılan (nisaba ulaşmış) Müslümanın malının belli bir oranını, parada ve ticaret malında kırkta birini, yılda bir kez ihtiyaç sahiplerine vermesidir.
- Zekâtın verileceği yerler (Tevbe 9:60): fakirler, düşkünler, zekât görevlileri, kalbi İslam'a ısındırılacaklar, kölelikten kurtulacaklar, borçlular, Allah yolunda olanlar ve yolda kalmışlar.
- Zekât **anne, baba, dede, nineye, çocuk ve torun**a ve **eşe** verilmez; onlara bakmak zaten görevdir. Zekât ihtiyaç sahibine **mülk olarak** verilir: geçme, cami, köprü yaptırmak hayırdır ama zekât yerine geçmez. İhtiyaç sahibi öğrenciye verilen burs ise zekât olabilir. **TYT 2019/18**

4) ÖSYM'nin Kalıbı

İbadet sorusunu çözmek

- 1) Fıkıh sorusunda yargıları tek tek sına: teyemmümde neresi meshedilir, zekât kime verilemez, mülk olarak verildi mi?
↓
- 2) "Söylenemez" ya da "çıkarılamaz" sorusunda parçanın söylemediği ama doğru gibi duran yargıyı ara: fitrat, şükür gibi.

ÖSYM'nin 4 sorusu

SORU

KİLİT NOKTA

Teyemmüm yargıları

Abdesti bozan bozar; gusül yerine de geçer.

TYT 2018/17

Zekât olarak geçerli yardım

Sadece ihtiyaç sahibine burs. TYT 2019/18

İbadet ve ihlas

Fitrilik parçada yok. TYT 2021/16

İbadetin kapsamı

Amacın şükür olduğu parçada yok. TYT 2022/17

5) ÖSYM tuzakları: tek sayfada

Her çıkmış sorunun bir tuzağı var. Sınavdan önceki son tekrar için bu liste yeter.

- 1) Teyemmümde baş ve ayaklar meshedilmez; sadece yüz ve dirseklerle birlikte kollar meshedilir. TYT 2018/17
- 2) Babaya verilen para zekât sayılmaz, çeşme yaptırmak da zekât yerine geçmez; zekât ihtiyaç sahibine mülk olarak verilir. TYT 2019/18
- 3) Din duygusunun fitri olduğu doğrudur ama parçada geçmez; parça ihlası ve ibadetin insana kazandırdıklarını anlatır. TYT 2021/16
- 4) Parçaya göre ibadetin en son amacı şükür değil, Allah'ın rızasıdır. TYT 2022/17

6) Kendini dene: doğru mu, yanlış mı?

Önce D ya da Y'yi işaretle; cevaplar sayfanın sonunda.

1. Teyemmüm hem abdest hem gusül yerine yapılabilir. ☐ D ☐ Y
2. Teyemmümde ayaklar meshedilir. ☐ D ☐ Y
3. Abdesti bozan durumlar teyemmümü de bozar. ☐ D ☐ Y
4. Zekât anne ve babaya verilebilir. ☐ D ☐ Y
5. Paranın zekâtı kırkta birdir. ☐ D ☐ Y
6. Cami yaptırmak zekât yerine geçer. ☐ D ☐ Y
7. Hac hem bedenle hem malla yapılan bir ibadettir. ☐ D ☐ Y
8. İbadet gösteriş için de yapılabilir. ☐ D ☐ Y

9. Niyet doğru olunca günlük davranışlar da ibadete dönüşebilir.

☐ D ☐ Y

10. Namaz malla yapılan bir ibadettir.

☐ D ☐ Y

11. Zekâtın verileceği yerler Tevbe suresinde sayılır.

☐ D ☐ Y

Cevaplar

1. D Su yoksa ya da kullanılamıyorsa.

7. D Yolculuk ve harcama gerektirir.

2. Y Yüz ve kollar meshedilir.

8. Y İbadet ihlasla, Allah rızası için yapılır.

3. D Suyun bulunması da bozar.

9. D İbadetin kapsamı geniştir.

4. Y Anne, baba, çocuk ve eşe zekât verilmez.

10. Y Namaz bedenle yapılır.

5. D Yüzde 2,5.

11. D Tevbe 9:60, sekiz sınıf.

6. Y Zekât ihtiyaç sahibine mülk olarak verilir.

Kaynak: Test yapısı: ÖSYM 2026-YKS Kılavuzu, Tablo 1A. Sorular ve cevaplar: ÖSYM'nin yayımladığı 2018-2026 TYT soru kitapçıkları (Sosyal Bilimler testi).